

## **Algemene Beschouwingen ChristenUnie-SGP Heerde**

### **Inleiding**

De Gemeenteraad en het College van B&W van Heerde bespreken deze dagen de ambities en de daarmee verband houdende financiën voor de periode 2019-2022. Deze zogeheten Programmabegroting is daarmee als beleidsstuk het belangrijkste sturings- en beheersinstrument van de gemeente voor de komende jaren.

Deze begroting komt niet pardoes uit de lucht vallen. Eerder dit jaar is de Raad geïnformeerd omtrent de verslechterde financiële situatie van onze gemeente, zoals die zich begin dit jaar manifesteerde. Deze situatie was voor het College aanleiding reeds m.i.v. 2018 maatregelen te treffen in de vorm van budgetfreeze en een palet aan bezuinigingsmaatregelen voor te stellen voor de vier komende jaren. De fractie van ChristenUnie-SGP spreekt haar waardering uit voor de voortvarende en integere wijze waarop het College met deze moeilijke situatie is omgegaan. Het resultaat is de nu voorliggende meerjarenbegroting. Ook het feit dat de Raad met regelmaat op een transparante wijze is meegenomen in het procesverloop, oogst veel waardering van onze zijde. We denken dat hiermee de bewustwording omtrent het bezuinigingsproces en het begrip voor de voorgestelde maatregelen is toegenomen binnen de Raad, met naar verwachting een positief effect op de definitieve besluitvorming over deze begroting.

### **Programmabegroting 2019 en Meerjarenraming 2020-2022**

De Ombuigingsmaatregelen die het College de komende vier jaar voorstelt moeten de nodige financiële besparingen opleveren. Deze maatregelen worden voor het eerst zichtbaar in 2019 en betreffen een bedrag van bijna € 1 mln., oplopend tot een bedrag van iets meer dan € 2 mln. in 2022. Zonder deze maatregelen is een sluitende meerjarenbegroting niet haalbaar, terwijl dit toch één van de uitgangspunten in het Collegeprogramma is.

Bijna vier jaar geleden hebben gemeenten taken van het Rijk toebedeeld gekregen in het zogeheten Sociaal Domein. Op zich prima, gemeenten staan immers dichterbij de burger dan “Den Haag”. Echter wanneer het Rijk tegelijkertijd de financiële haalbaarheid van die taken onder druk zet d.m.v. budgetverlaging, dan vergt dat de nodige bestuurlijke inspanning en creativiteit van gemeenten. Ook daar is wat de ChristenUnie-SGP betreft niks mis mee. Maar als blijkt dat we met het oog op een gezonde lokale samenleving in Heerde tegen financiële grenzen aanlopen, dan onderschrijven we de gedachte van het College, dat de huidige situatie “een sobere en degelijke bestuursstijl van Raad en College vergt om datgene te doen wat nuttig is voor de ontwikkeling van onze samenleving”. Nu keuzes maken betekent bijdragen aan versterking van de Heerder samenleving in de komende jaren!

### **Ombuigingsvoorstellen en inwonersparticipatie**

De door het College voorgestelde ombuigingsmaatregelen betreffen alle vier programma's, zoals we die al een aantal jaren kennen binnen de financiële beleidsstukken van onze gemeente. Daarnaast wordt de interne organisatie een taakstellende bezuiniging voor de komende jaren opgelegd. Op deze wijze worden de bezuinigingen beleidsmatig zo breed mogelijk toegepast, onze fractie kan hiermee volledig instemmen.

De ChristenUnie-SGP heeft de ombuigingsvoorstellen kritisch geanalyseerd en op hun merites beoordeeld. In de toelichting geeft het College aan dat de ombuigingsvoorstellen op een aantal criteria zijn getoetst. Onze fractie concludeert dat de beoogde ombuigingen op een zorgvuldige wijze tot stand zijn gekomen en overeenkomstig het SMART principe geformuleerd. Toch plaatsen we bij het onderdeel Financiën in deze beschouwingen een aantal opmerkingen.

Met het College constateert ook onze fractie dat de ombuigingen een aantal ambities in het Collegeprogramma fors ondermijnt. Een groot aantal raakt rechtstreeks de lokale samenleving en een kleiner aantal indirect. De ChristenUnie-SGP vindt het belangrijk dat niet enkel “over” de samenleving wordt gesproken maar ook “met” de samenleving. Een ambitie die in het verkiezingsprogramma van de ChristenUnie-SGP en het Collegeprogramma integraal is terug te vinden. Juist met het oog op de voorliggende begroting acht onze fractie het opportuun dat het College zo spoedig mogelijk het gesprek aangaat met alle geledingen in de lokale samenleving die met bezuinigingen te maken krijgen. Het resultaat dient dan te zijn, dat College en Raad vanuit de samenleving over reële informatie beschikken, die als input kan dienen bij de begrotingsbehandeling van 2020 e.v. jaren. De discussienota omtrent de wijze waarop de inwoners betrokken worden, zien wij graag z.s.m. van het College tegemoet.

We willen nu nader ingaan op een aantal aspecten van de verschillende programmaonderdelen.

### **Bestuur**

De fractie van ChristenUnie-SGP constateert met tevredenheid dat de samenwerking op strategisch niveau met de regio steeds meer gestalte krijgt. De aansluiting bij de Cleantechregio per 1 september 2018 is daar een mooi voorbeeld van. Met name de samenwerking met buurgemeenten Hatterm en Epe achten wij van groot belang en bijna vanzelfsprekend. De H2E gemeenten vertonen veel overeenkomsten op het gebied van geografische ligging, omvang, identiteit, cultuur e.d., waardoor van een “natuurlijke band” gesproken kan worden.

Ook op lokaal niveau schijnt het besef door te dringen dat, wil je werkelijk iets moois bereiken in en voor Heerde, dit in gezamenlijkheid tot het beste resultaat leidt. Een actueel voorbeeld is het Ondernemersfonds per 1 januari a.s.

Omtrent de vermindering en wijziging van het aantal openingsuren van het gemeentekantoor ziet onze fractie graag medio 2019 een evaluatie van het verloop hiervan tegemoet. Eventuele reacties vanuit de samenleving, die wijzen op een verminderde dienstverlening, zullen wij aan het College rapporteren.

In kader van de Algemene Plaatselijke Verordening/Drank -en Horecawet zien we graag voorstellen van het College m.b.t. verruiming van horeca-activiteiten voor para-commerciële organisaties. Onze fractie is van mening dat dergelijke organisaties het cement vormen van de plaatselijke samenleving en daarom een stimulans verdienen in de vorm van, waar mogelijk, meer horecamogelijkheden.

### **Bedrijfsvoering**

Vanaf de transitie van rijkstaken naar de gemeenten m.i.v. 2015 worden de begrotingen voornamelijk gedomineerd door het Sociale Domein. Allereerst doelen we op de omvang van de uitgaven, zowel nominaal als relatief. Maar ook andere aspecten binnen dit domein verdient naar onze mening de aandacht. Bij het programmaonderdeel Sociaal maatschappelijk komen we hier op terug.

In het meerjarenperspectief heeft gemiddeld ruim zeventig procent van de jaarlijkse uitgaven betrekking op het Sociaal Domein. Dat het College het merendeel van de voorgestelde ombuigingsplannen dan binnen het Sociaal Domein zoekt ligt voor de hand, de ChristenUnie-SGP kan hiermee volledig instemmen.

Het Sociaal Domein vraagt veel aandacht van College en ambtenaren om het geheel uitvoerbaar en financieel beheersbaar te houden. In het Collegeprogramma is opgenomen dat in 2019 een nieuwe werkwijze binnen de organisatie wordt opgezet om de verplichtingen binnen het Sociaal Domein beter dan tot nu toe te kunnen monitoren. Gelet wat hier vóór is opgemerkt, achten wij het van groot belang dat de nieuwe werkwijze zo spoedig mogelijk ingevoerd wordt. Waarbij niet alleen sprake is van monitoring, maar ook de noodzakelijke maatregelen benoemd worden. Graag ontvangt onze fractie nadere informatie hierover van het College.

In de lijn met de afspraken in het Collegeprogramma, vertoont de begroting voor de jaren 2019-2022 jaarlijks een positief saldo. Belangrijke keuzes hierbij zijn de voorgestelde ombuigingsmaatregelen voor de jaren 2019-2022, de inzet van de reserve Precariobelasting voor de jaren 2019 en 2020 en de reservering voor nieuw beleid Collegeprogramma voor dezelfde jaren. De fractie van ChristenUnie-SGP is van mening dat het College verantwoorde keuzes heeft gemaakt om de doelstelling van sluitende begrotingen 2019-2022 te realiseren. Echter bij een tweetal ombuigingsmaatregelen plaatsen wij een kanttekening.

Met het (her) invoeren van de *hondenbelasting* achten wij het beoogde financiële voordeel om meerdere redenen discutabel. De te genereren belastinginkomsten op dit terrein vallen naar onze mening volledig weg tegen de kosten van extra handhaving op overlast van hondenpoep en de toename van administratieve rompslomp binnen de organisatie. Bovendien denken wij dat het heffen van hondenbelasting een averechts effect heeft op het terugdringen van hondenpoep in de openbare ruimte. Tenslotte zijn wij van mening dat slechts een klein gedeelte van onze inwoners met deze belasting te maken krijgt en het solidariteitsbeginsel hierbij derhalve ontbreekt.

Ook m.b.t. het verhogen van de *toeristenbelasting* hebben wij een opmerking.

De Rijksoverheid is groot voorstander om het toerisme in Nederland de komende jaren meer over hele het land te spreiden om daarmee de bekende toeristische trekpleisters van dit moment te ontlasten. Hier ligt een grote uitdaging voor de Veluwe in het algemeen en voor Heerde in het bijzonder om de toerist te verleiden hier naar toe te gaan. Onze fractie pleit er voor dat de extra belastinginkomsten op dit punt volledig ingezet worden om toerisme en recreatie in Heerde en directe omgeving te bevorderen. Alleen op deze wijze acht de ChristenUnie-SGP de voorgestelde verhoging van de toeristenbelasting gerechtvaardigd.

### **(Openbare) ruimte, wonen en ondernemen.**

Iedere inwoner van onze gemeente krijgt te maken met de openbare ruimte, de praktijk leert dat de kwalitatieve afwegingen hierin verschillend zijn. Maar objectief gezien is er in de achterliggende jaren in alle vier kernen veel goeds gebeurd, waardoor het woon- en leefklimaat aanzienlijk is verbeterd. Toch is de CU-SGP van mening dat er nog veel werk te doen is binnen de openbare ruimte van onze gemeente. Met name de herontwikkeling van een aantal inbreidingslocaties loopt naar onze mening te stroperig. Niet alleen uit stedenbouwkundig oogpunt zijn op deze locaties maatregelen nodig, maar ook de krappe lokale woningmarkt vraagt om spoedige acties. We roepen daarom het College op om de herontwikkeling van een aantal locaties voortvarend ter hand te nemen. Maar ook te bewerkstelligen dat, in situaties waar al overeenkomsten met ontwikkelaars zijn gesloten, men op korte termijn met de werkzaamheden start. Dit om nog meer en langer verpaupering tegen te gaan.

We noemen in dit verband, voor zover bekend, in de kern Heerde de voormalige Gemeentewerf, inclusief pand Van Setten/Van Loenen, PWA-school, locatie Roggeweg / Andoornstraat / Duisterestraat, Bonenburgerlaan, De Hank Elburgerweg, locatie Soerelseweg, Het Honk Zwolseweg en in Wapenveld Het Olde Veld en het Drieluik Nachtegaalweg.

Zoals gezegd is de ChristenUnie-SGP van mening dat deze locaties dringend nodig zijn voor huisvesting. Echter de behoefte aan woningen in Heerde kan niet alleen met deze locaties opgelost worden. We vinden het belangrijk dat Heerde een aantrekkelijke gemeente is om te (blijven) wonen en dat met name de jongere woningzoekende zijn plek hier kan vinden. In dat verband roepen we het College op om op korte termijn de concrete woningbehoefte, zowel kwantitatief als kwalitatief, in kaart te brengen. Maar ook met voorstellen te komen om aan de toenemende vraag naar woningen, in al zijn diversiteit, te kunnen voldoen. Onze fractie sluit daarbij nieuwe uitbreidingslocaties niet uit.

Waar mensen wonen is er tegelijkertijd behoefte aan voorzieningen om in de (dagelijkse) levensbehoefte te voorzien. Het is bekend dat het College reeds stappen heeft gezet om, samen met ondernemers, de centra van Heerde en Wapenveld aantrekkelijker te maken voor verblijfsrecreatie en toerisme. Initiatieven als o.a. De Nieuwe Winkelstraat zijn hiervoor bedoeld. We vragen het College om hierbij voortvarend te werk te gaan met als doel het winkelende publiek voor onze gemeente te behouden en de mogelijkheden te vergroten.

### **Sociaal maatschappelijk**

Eerder in deze beschouwingen is reeds aangehaald, dat het merendeel van de begroting ingenomen wordt door het Sociaal Domein. Naast het feit dat met het Sociaal Domein veel geld is gemoeid, is het voor onze inwoners van groot belang waar men met de zorgvraag terecht kan. Met enige regelmaat bereiken ons signalen dat de burger moeite ervaart met betrekking tot de toegankelijkheid van het Sociaal Domein. In dit verband zien we graag de “één loket-gedachte,” zoals die in het Collegeprogramma is opgenomen, op korte termijn gerealiseerd. Dat er ter verbetering van de toegang sociaal domein extra middelen in de begroting 2019 zijn opgenomen juichen wij dan ook van harte toe.

De ChristenUnie-SGP is een warm voorstander van om, waar mogelijk, in te zetten op preventie. Samen met instellingen en organisaties, die in het sociale domein werkzaam zijn, maar ook met de individuele burger, dient gezocht te worden naar middelen die escalatie van sociale problematiek moeten voorkomen. Hierbij zijn niet alleen de individuele burgers gebaat, maar ook de samenleving als geheel. Dat hierbij de burger een eigen verantwoordelijkheid heeft achten wij vanzelfsprekend.

De ChristenUnie-SGP vraagt bijzondere aandacht voor het welzijn van jongeren in onze gemeente. In dit verband hebben we reeds een opmerking gemaakt m.b.t. voldoende huisvesting voor jongeren. Maar dit geldt evenzeer voor voorzieningen op het gebied van o.a. onderwijs, kunst, cultuur, sport, verslavingspreventie, jeugdgezondheidszorg etc. Deze maand wordt naar alle waarschijnlijkheid het Nationaal Preventieakkoord gesloten. De Rijksoverheid wil hiermee met name jongeren beschermen tegen een ongezonde levensstijl. Hoewel de inhoud van het akkoord nog niet in detail bekend is, roepen wij het College alvast op na te gaan op welke wijze het akkoord lokaal ingebed kan worden. We vinden het belangrijk dat de gezondheidsproblemen, die jongeren ondervinden, in een vroeg stadium onderkend worden. Hiermee worden de participatiekansen en daarmee het welzijn van deze specifieke doelgroep bevorderd.

Ook wijzen wij op het belang van goede voorzieningen voor onze oudere inwoners. Veel ouderen hebben ondersteuning nodig bij de invulling van de dagelijkse levensbehoeften, waaronder veiligheid in de openbare ruimte. Wij vinden een empathische houding op allerlei terreinen binnen onze samenleving vanzelfsprekend voor dit deel van onze inwoners, waarin de gemeente een voorbeeldfunctie heeft.

### **Tenslotte**

In deze beschouwingen kan niet op alle onderdelen van de meerjarenbegroting 2019-2022 ingegaan worden. De intentie is om een aantal wezenlijke onderdelen voor het voetlicht te halen, zonder daarbij afbreuk te doen aan niet genoemde zaken. Hoewel deze begroting zich vanwege budgetfreeze en ombuigingsvoorstellen onderscheidt van voorgaande begrotingen, is de ChristenUnie-SGP van mening dat de intentie hetzelfde is gebleven. Namelijk het zoeken van het beste voor onze gemeente in het algemeen en de individuele burger in het bijzonder.

De ChristenUnie-SGP fractie wenst College, ambtenaren en Raad hierbij veel wijsheid en Gods zegen.

Fractie van ChristenUnie -SGP Heerde